

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет економічний
Кафедра обліку і аудиту

Затверджено

На засіданні кафедри обліку і аудиту
факультету економічного
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № __ від _____ 2021 р.)

Завідувач кафедри

_____ доц., д.е.н. Раделицький Ю. О.

Силабус з навчальної дисципліни

“Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на підприємстві”, що викладається в межах освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з управління і адміністрування третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Львів 2021 р.

Силабус курсу 2021-2022 навчального року

Назва курсу	Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на підприємстві
Адреса викладання курсу	Проспект Свободи, 18, м. Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра обліку і аудиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Управління і адміністрування, 071 “Облік і оподаткування”
Викладачі дисципліни	Струк Наталія Семенівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Контактна інформація викладачів	nataliya.struk@lnu.edu.ua, м. Львів, проспект Свободи, 18, к. 202.
Консультації з питань навчання за дисципліною відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Messenger Fb, Viber, WhatsApp або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій доцільно написати на електронну пошту викладачеві або телефонувати.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про дисципліну	Дисципліну розроблено таким чином, щоб надати аспірантам знання для того, щоби опанувати структуру обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна “Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на підприємстві” є дисципліною вільного вибору аспіранта, як складова поглиблення знань зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування” для освітньо-наукової програми з підготовки доктора філософії, яка викладається у 3-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни “Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на підприємстві” є формування теоретичних знань і практичних навиків інтерпретації та систематизації інформації щодо обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві з використанням сучасного програмного забезпечення для визначення оптимальної структури витрат, що дозволить максимізувати економічну вигоду для підприємства.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Пилипенко А. А., Дзьобко І. П., Писарчук О. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань: монографія. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 344 с. 2. Струк Н. С., Попівняк Ю. М. Застосування методу еталонного оцінювання для підвищення ефективності функціонування фінансового механізму управління витратами на підприємствах ювелірної промисловості. <i>Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки : [у 3-х ч.]</i> . Черкаси : Вид-во ЧДТУ, 2012. Випуск 32. Ч. II. С. 94–100.

	<p>3. Струк Н. С. Методичне підґрунття обліку трансакційних витрат на підприємстві. <i>Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації</i> : зб. наук. пр. Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ : Бізнес Медіа Консалтинг, 2012. Вип. 1(8). С. 188–198.</p> <p>Додаткова література:</p> <p>4. Обліково-аналітичне забезпечення управління: вітчизняний і міжнародний досвід : монографія / за заг. ред. проф. Білопольського М. Г., Сизоненко О. А. : Макіївський економ.-гуманіт. ін-т. Донецьк, 2014. 352 с.</p> <p>5. Панасюк В. М. Витрати виробництва: управлінський аспект. Тернопіль: Астон, 2005. 288 с.</p> <p>6. Партин Г. О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: монографія. Київ: УБС НБУ, 2008. 219 с.</p> <p>7. Струк Н. С., Гармаш Х. П. Шляхи удосконалення організації обліку невикористаних операційних витрат підприємства у контексті формування статусу надійного ділового партнера на ринку. <i>Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент</i>. 2015. Вип. 14. С. 288–292.</p> <p>8. Струк Н. С. Обліково-аналітична інтерпретація та основні напрями контролю трансакційних витрат у інноваційній діяльності підприємства. <i>Науковий вісник Одеського національного економічного університету</i>. 2017. № 9 (251). С. 151–174.</p> <p>9. Струк Н. С., Мулінська Г. В. Правове підґрунття та проблемні аспекти обліку витрат операційної діяльності торговельних підприємств ринку нафтопродуктів. <i>Проблеми теорії та практики обліково-аналітичних наук: колективна монографія</i>. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. С.59–74.</p> <p>10. Струк Н. С., Шпак О. Ю. Шляхи вдосконалення обліку виробничих витрат промислового підприємства в умовах застосування концепції ощадливого виробництва. <i>Науковий журнал “Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії”</i>. Запоріжжя: Вип. 2 (08) 2017, Част. 2. С. 122–127.</p> <p>11. Струк Н. С., Шевчук А. М. Ідентифікація трансакційних витрат в обліковій системі малого підприємства. <i>Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент</i>. 2018. Вип. 29. С. 110–114.</p> <p>12. Струк Н. С., Мулінська Г. В. Методичний підхід до аналізу витрат операційної діяльності підприємств роздрібно-риночного нафтопродуктів. <i>Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво</i>, 2018. № 2 (101). С. 115–122.</p> <p>13. Ющак Ж. М. Особливості обліку витрат інноваційної діяльності. <i>Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз</i>. 2014. Вип. 3 (30). С. 449–457.</p>
Обсяг курсу	<p>Денне навчання: 48 годин аудиторних занять, із них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять. 42 години самостійної роботи.</p> <p>Заочне навчання: 18 годин аудиторних занять, із них 12 години лекцій, 6 годин практичних занять. 72 години самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу аспірант буде <u>знати</u>:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - понятійно-категоріальний апарат обліку й аналізу та основні категоріальні підходи до визначення витрат підприємства, їх взаємозв'язок із пов'язаними категоріями (“затрати”, “збитки”, “втрати”); - зміст кожного економічного елемента витрат та їх нормативно-правове підґрунтя; - основні наукові підходи до класифікаційної характеристики витрат як об'єкта управління; - етапи становлення та розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - сучасні концептуальні підходи науковців і практиків до розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - особливості впливу різних методів калькулювання на систему управління витратами; - актуальні проблемні питання теорії, практики, законотворчості стосовно обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - сутність та вимоги до наукового дослідження системи управління витратами, форми узагальнення наукових результатів; - методологічні засади наукового дослідження обліково-аналітичної інформації для управління витратами на підприємстві. <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати критичний аналіз теоретичних та практичних напрацювань, робити лаконічні висновки, узагальнювати й надавати пропозиції щодо розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - користуватися сучасними засобами роботи з науковою та правовою літературою, раціонально використовуючи методи наукового пізнання під час формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - правильно тлумачити і застосовувати законодавчі акти з обліку витрат, методи економічного аналізу для здійснення науково обґрунтованих досліджень; - оцінювати й синтезувати нові підходи до удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві; - застосовувати інструментарій факторного аналізу фінансових результатів підприємства та виявляти вплив обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на його показники; - аналізувати шляхи управління собівартістю на підприємстві; - робити конкретні науково аргументовані пропозиції та рекомендації для удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві.
Ключові слова	Аналіз, витрати, облік, підприємство, управління.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних занять і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	подано у формі СХЕМИ КУРСУ*
Підсумковий контроль,	іспит в кінці семестру, комбінований.

форма	
Пререквізити	Для вивчення курсу аспіранти потребують базових знань з фінансового обліку, управлінського обліку, економічного аналізу, достатніх для сприйняття категоріального апарату щодо обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві, розуміння показників бухгалтерської звітності.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<ul style="list-style-type: none"> - за джерелом передавання та сприйняттям аспірантами навчальної інформації: словесні (лекції, дискусії), наочні (ілюстрації, презентації), практичні методи (тестові завдання, вирішення практичних задач, виконання індивідуальної науково-дослідної роботи), - за логікою передавання та сприйняття аспірантами навчальної інформації: індуктивні та дедуктивні методи; - за стимулюванням навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання пізнавальних потреб, методи стимулювання обов'язку, відповідальності, доброчесності.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, окрім загальноновживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні заняття, науково-дослідна робота: 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; - контрольні заміри (модулі): 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: очікується, що аспіранти виконають декілька видів письмових робіт (вирішення практичних задач, виконання науково-дослідної роботи). Академічна доброчесність: очікується, що роботи аспірантів будуть їх оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Ураховуються бали, набрані під час поточного тестування, самостійних робіт і бали підсумкового тестування. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і класифікація витрат як об'єкта управління. 2. Зміст, принципи та методи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. 3. Роль обліково-аналітичного забезпечення у системі управління

	<p>витратами на підприємстві, способи його організації.</p> <p>4. Основні підходи до методів визначення еластичності витрат для ухвалення управлінських рішень.</p> <p>5. Змістове наповнення процесу управління витратами.</p> <p>6. Організаційна структура обліково-аналітичного забезпечення управління витратами.</p> <p>7. Інноваційні витрати та їх місце в організації обліково-аналітичного процесу на підприємстві.</p> <p>8. Сутність, види, облік і прогнозування трансакційних витрат на підприємстві.</p> <p>9. Особливості обліку й аналізу витрат за центрами відповідальності, їх вплив на бюджетування діяльності підприємства.</p> <p>10. Обґрунтування доцільності та оцінка ефективності додаткових витрат на організацію обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві.</p> <p>11. Сучасні підходи до методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг).</p> <p>12. Альтернативи використання методики аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку підприємства для потреб управління.</p> <p>13. Основні напрями застосування релевантної обліково-аналітичної інформації для обґрунтування процесу ухвалення операційних управлінських рішень.</p> <p>14. Ситуаційний аналіз проектів управлінських рішень для оптимізації витрат підприємства.</p> <p>15. Концептуальні підходи до стратегічного управління витратами на підприємстві.</p> <p>16. Калькулювання витрат і їх аналіз впродовж ланцюжка створення цінності продукту чи процесу.</p> <p>17. Цільове калькулювання у стратегічному управлінському обліку.</p> <p>18. Калькулювання для безперервного вдосконалення.</p> <p>19. Застосування методу еталонного оцінювання в системі обліково-аналітичного забезпечення управління витратами.</p> <p>20. Особливості обліку виробничих витрат промислового підприємства в умовах застосування концепції ощадливого виробництва.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості вивчення курсу буде сформовано після завершення курсу.

* Схеми курсу

16 тиж./ 90 год.	Тема, план	Форма діяльності	Література (за номерами в основній таблиці силабусу)	Год. на тиж.	Термін виконання
18-денна, 14-заоч.	Тема 1. Теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. <i>Категоріальні аспекти і класифікація витрат як об'єкта управління. Сутність, принципи та</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5	4,5-денна, 3,5-заоч.	4 тижні

	<i>методи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. Роль обліково-аналітичного забезпечення у системі управління витратами на підприємстві, способи його організації. Основні підходи до класифікації витрат, методів визначення їх еластичності для ухвалення управлінських рішень.</i>				
18-денна, 19-заоч.	Тема 2. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві. <i>Змістове наповнення процесу управління витратами. Організаційна структура обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. Інноваційні витрати та їх місце в організації обліково-аналітичного процесу на підприємстві. Облік і прогнозування трансакційних витрат на підприємстві. Особливості обліку й аналізу витрат за центрами відповідальності, їх вплив на бюджетування діяльності підприємства. Обґрунтування доцільності та оцінка ефективності додаткових витрат на організацію обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на підприємстві.</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13.	4,5-денна, 4,75-заоч.	4 тижні
18-денна, 14-заоч.	Тема 3. Перспективні тенденції вибору методів обліку й аналізу витрат для ефективного управління ними. <i>Сучасні підходи до методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Альтернативи використання методики аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку підприємства для потреб управління. Основні напрями застосування релевантної обліково-аналітичної інформації для обґрунтування процесу ухвалення операційних управлінських рішень. Ситуаційний аналіз проектів управлінських рішень для оптимізації витрат підприємства.</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 13.	4,5-денна, 3,5-заоч.	4 тижні
18-денна, 21-заоч.	Тема 4. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління витратами у стратегічному управлінському обліку на підприємстві. <i>Концептуальні підходи до стратегічного управління витратами на підприємстві. Калькулювання витрат і їх аналіз впродовж ланцюжка створення цінності продукту чи процесу. Цільове калькулювання у стратегічному управлінському обліку. Калькулювання для безперервного вдосконалення. Застосування методу</i>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.	4,5-денна, 5,25-заоч.	4 тижні

	<p><i>еталонного оцінювання в системі обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. Особливості обліку виробничих витрат промислового підприємства в умовах застосування концепції ощадливого виробництва</i></p>				
ІНДЗ в межах самостійної роботи		<i>18 год. - денна, 22 год. – заоч.</i>			

Силабус курсу розроблено Струк Н. С.